

Nr 26

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt garanti till Aktiebolaget Aerotransport; given Stockholms slott den 6 februari 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Bengt Norling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs bemyndigande för Kungl. Maj:t att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om fortsatt garanti för femårsperioden den 1 oktober 1970—den 30 september 1975 till de i SAS-konsortiet ingående flygbolagen. Garantibeloppet föreslås för Sveriges del höjt från nuvarande 7,5 milj. kr. till högst 15 milj. kr. för år.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 6 februari 1970.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON,

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Norling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *fortsatt garanti till Aktiebolaget Aerotransport* och anför.

Gällande avtal m. m.

Den 20 december 1951 träffades mellan regeringarna i Danmark, Norge och Sverige för femårsperioden den 1 oktober 1950—den 30 september 1955 en överenskommelse om vissa ekonomiska garantier till de tre moderbolagen i konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS), nämligen AB Aerotransport (ABA), Det Danske Luftfartselskab A/S (DDL) och Det Norske Luftfartselskab A/S (DNL) (prop. 1950: 260, SU 229, rskr 415).

De tre skandinaviska regeringarna har därefter ingått förnyade garantiavtal för de därpå följande tre femårsperioderna, nämligen den 29 september 1955 (prop. 1955: 147, SU 116, rskr 269), den 20 augusti 1959 (prop. 1959: 134, SU 81, rskr 220) samt den 31 augusti 1966 (prop. 1965: 1 bil. 8 s. 298, SU 9, rskr 95). Vid sistnämnda tillfälle förlängdes för tiden t. o. m. den 30 september 1970 dels överenskommelsen den 20 augusti 1959 om garanti till vissa flygbolag, dels en tilläggsöverenskommelse den 18 juni 1963 till nämnda överenskommelse. Förlängningen skedde på oförändrade villkor.

Gällande överenskommelse om fortsatt ekonomisk garanti till vissa flygbolag den 31 augusti 1966 innebär i huvudsak följande.

Uppkommer under något räkenskapsår under femårsperioden underskott i ett av de berörda bolagens verksamhet, skall bolaget av de medel, som vederbörande stat ställer till förfogande, kunna erhålla täckning för underskottet dock högst med det för samma år angivna garantibeloppet. De medel som ställs till förfogande skall i första hand användas för att täcka underskott i den av SAS-konsortiet drivna rörelsen. Är bolagets underskott större än garantibeloppet, skall bolaget under följande år av garantiperioden kunna av dessa års garantibelopp erhålla täckning för skillnaden, om detta är möjligt. Bolaget kan efter framställning hos vederbörande regering erhålla för-

skott på garantibelopp. Bolaget skall till vederbörande stat erlägga en garantiavgift på 1 % för år på de garantibelopp som vid varje tidpunkt tagits i anspråk och ännu ej återbetalats.

Det åligger vederbörande bolag att av sitt överskott eller av andra medel, som konsortiet ställer till förfogande för detta ändamål, återbetala lyftade garantibelopp. Så länge ianspråktagna garantibelopp inte är helt återbetalade, får bolaget inte utan tillstånd av vederbörande statsmyndighet utbetala utdelning. Utdelning som medges får inte överstiga 5 % av aktiekapitalet. Närmare regler om återbetalningen fastställs genom överenskommelse mellan vederbörande stat och bolaget.

Belopp, som inte har återbetalats den 1 oktober 1985, kan efterges, om konsortiets och det nationella bolagets ekonomiska ställning gör detta skäligt.

Enligt tilläggsöverenskommelsen den 18 juni 1963 gäller vissa särskilda regler för Danmark och Norge.

Med en fördelning på de tre staterna i stort sett i förhållande till de tre bolagens andelar i SAS har Sveriges andel av det samlade stödet under de tre första femårsperioderna varit 2,2, 5,0 resp. 7,5 milj. kr. för år. Under den nu löpande fjärde femårsperioden uppgår Sveriges andel till följd av det år 1966 förlängda garantiavtalet likaledes till 7,5 milj. kr. för år. I enlighet härmed har riksdagen hittills för vart och ett av budgetåren 1966/67—1969/70 under fonden för låneunderstöd anvisat ett investeringsanslag av 7,5 milj. kr. till garanti till ABA avseende räkenskapsåren 1965/66—1968/69. I prop. 1970: 1 (bil. 8 s. 208) har föreslagits att samma belopp anvisas för det sista räkenskapsåret i löpande femårsperiod.

Garantin har hittills tagits i anspråk vid ett tillfälle, nämligen för att täcka ett underskott i ABA:s verksamhet för räkenskapsåret 1961/62. I anslutning till att Kungl. Maj:t då förordnade om utbetalning av garantibeloppet träffades överenskommelse om regler för beloppets återbetalning.

Framställning av ABA

I skrivelse den 18 november 1969 har ABA hemställt, att åtgärder vidtas för att träffa nytt garantiavtal för tiden den 1 oktober 1970—den 30 september 1975 innefattande bl. a. en höjning av de årliga garantibeloppen. Som underlag för bedömning av garantibeloppens storlek framhåller ABA, att SAS för femårsperioden 1970/71—1974/75 väntar en årlig genomsnittlig omsättning av ca 2 miljarder sv. kr., samt erinrar om att den samlade garanti-summan för var och en av de tre första femårsperioderna motsvarat ungefär 3,5 % av den omsättning man förväntat inom SAS under resp. perioder.

Departementschefen

Efter driftförluster under ett par år i början av 1960-talet har resultatutvecklingen inom SAS under de därpå följande åren visat en gynnsam ten-

dens. Trots denna förbättring av ekonomin torde konsortiets verksamhet även i fortsättningen komma att kännetecknas av betydande osäkerhetsmoment på grund av bl. a. dess internationella karaktär och dess markerade känslighet för allmänna politiska och ekonomiska förhållanden.

Med hänsyn härtill anser jag mig böra förordna en förlängning av garantiarrangemanget för ytterligare fem år fr. o. m. den 1 oktober 1970 och en fördubbling i anslutning därtill av garantibeloppen. För Sveriges del innebär detta att vårt åtagande ökar från nuvarande 7,5 milj. kr. till 15 milj. kr. för år. I övrigt förutsätts ingen ändring av villkoren i nu gällande överenskommelse. Ett sådant åtagande från svensk sida bygger givetvis på att en motsvarande uppräknig sker av de garantier som den danska resp. den norska staten ställer till SAS' moderbolag i dessa båda länder. Det totala garantibeloppet skulle därmed uppgå till 35 milj. sv. kr.

Jag vill i sammanhanget konstatera att vad sålunda förordats är i linje med vad som förutsattes av representanterna för svenska staten och Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA) vid tillkomsten av avtalet den 27 februari 1969 om ändring av parternas avtal av den 5 maj 1948. I ett vid uppgörelsen upprättat protokoll har parterna sålunda förklarat sig eniga om att bl. a. verka för en förlängning för en ny femårsperiod av den statliga garantin och en i anslutning till utvecklingen motiverad höjning av garantibeloppen (prop. 1969: 64, bil. 2, SU 87, rskr 219).

Det förhållandet att garantiöverenskommelsen prövas av riksdagen bör enligt min mening inte utgöra hinder för Kungl. Maj:t att, efter hörande av moderbolagen, komma överens med de danska och norska regeringarna om de mindre jämkningar i överenskommelsen som i framtiden kan anses påkallade.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i enlighet med vad i det föregående förordats, med de danska och norska regeringarna träffa avtal om förlängning för perioden den 1 oktober 1970—den 30 september 1975 av garantin till de i SAS-konsortiet ingående bolagen samt om en höjning i anslutning därtill av de årliga garantibeloppen till högst 15 milj. kr. för Sveriges del.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten